

Mariëtte Middelbeek

Moederhart

**GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER**

1

Het grind knerpt onder mijn voeten als ik over het paadje loop dat ik inmiddels beter ken dan me lief is. Ik laat mijn blik over het gras ernaast gaan. Keurig gemaaid, onberispelijk groen. Zoals papa het graag zag.

Ik kijk omhoog, naar de strakblauwe lucht en de zon die haar stralen vrijuit over de boomtoppen en het gras laat gaan en ik ben blij met deze eerste mooie lentedag van het jaar. Alsof papa het zo heeft geregeld. Wat een vreemde gedachte voor mij is, want ik geloof helemaal niet in dat soort dingen.

We lopen het paadje verder af, voorbij de oudere graven en langs de sectie waarnaar ik nu niet wil kijken. De kinderen. Natuurlijk kijk ik toch en ik moet slikken als ik de kleine graven en de vele bloemen erop zie. Allerlei gedachten komen in me op, maar ik geef ze geen kans. Te veel, te heftig. Ik pak Luca's hand. Hij knijpt erin en zendt me een bemoedigende glimlach. In mijn andere hand houd ik de witte lelie stevig vast.

We komen bij het veldje waar we vandaag precies drie maanden geleden in de striemende regen en de ijskoude wind ook stonden. Mama's

koude hand in de mijne, Luca aan de andere kant van mij. Achter ons stonden familie en vrienden, maar het enige wat ik me herinner is wij drieën, als een eenheid, en de tranen die maar over mijn gezicht bleven gaan. Terwijl de kist langzaam naar beneden zakte, wilde ik schreeuwen, gillen dat ze moesten stoppen. Ik kon hem niet laten gaan. Nog niet. Mijn vader. Papa.

Het was bizar dat hij er ineens niet meer was. Natuurlijk wisten we dat we hem zouden verliezen, maar toch. In het begin niet, toen was er nog hoop. De kanker was beperkt tot zijn lever en met een operatie kon de tumor worden verwijderd. Daarna kreeg hij chemotherapie. De artsen waren helemaal niet moedeloos, er was zeker een behandeling mogelijk. Ik herinner me nog precies de opluchting die door me heen ging toen de arts kwam vertellen dat de operatie was geslaagd. Misschien was dat wel het moment dat ik me echt realiseerde dat ik papa niet kwijt wilde, dat we nog niet klaar waren samen. Dat er nog zoveel te zeggen, uit te leggen en misschien wel recht te zetten was.

En het was ook zo: toen hij ziek was, groeiden we naar elkaar toe. Deden we allebei meer ons best? Zou kunnen. Of misschien maakte zijn

ziekte hem opener, zachter zelfs. We voerden gesprekken die we niet eerder gevoerd hadden. Ik begreep hem beter, kwam er steeds meer achter waarom hij was hoe hij was. Een kind van net na de oorlog, opgegroeid in een gezin met weinig liefde. Hard werken, dat had hij van huis meegekregen, dat was de manier waarop hij het respect van zijn ouders had kunnen verdienen. Of had gehoopt te verdienen. En dat was misschien altijd wel zijn overlevingsstrategie gebleven. Als het moeilijk was, vluchtte hij in zijn werk. Of dat nu zijn baan was of wat hij in huis of in de tuin allemaal deed. Repareren, nieuwe dingen maken, desnoods sleutelen aan zijn fiets. Als hij maar bezig kon zijn. Alsof hij bang was om stil te vallen.

Uiteindelijk overleed hij toch nog relatief onverwacht. Na de operatie en chemotherapie, toen we goede hoop hadden dat de ziekte bedwongen was, was uit een scan de vernietigende uitslag naar voren gekomen: de kanker was op meerdere plekken uitgezaaid. Het was agressief en onbehandelbaar. Vanaf dat moment had papa het duidelijk opgegeven, nog geen twee weken later was hij dood. Het verdoofde gevoel dat ik had net nadat hij was overleden, kan ik nog precies terughalen. Ik voelde verdriet en

pijn, maar ook de afstand die we niet helemaal hadden kunnen overwinnen. Mijn tranen stonden misschien wel voor een deel voor wat we nooit hadden gehad.

Ik weet niet meer hoe ik het voor elkaar heb gekregen, maar ik bleef kalm toen we bij zijn graf stonden. Al mijn emoties vonden hun uitweg in mijn tranen. Ik bleef strak naar die donkere kist in dat diepe graf kijken en toen ik net als mama en Luca een witte lelie – papa's lievelingsbloem – erop gooide, voelde het alsof er letterlijk een stukje van mijn hart afbrak. Een stukje dat ik niet meer kan repareren en dat verder gaat dan het gemis van een vader. Een stukje dat staat voor wat we samen hadden en voor wat we niet hadden, en hoe dat nooit meer zal veranderen.

Vandaag is anders. Vandaag is het niet guur en koud, vandaag komt de regen niet met bakken naar beneden, vandaag is er geen gapend gat in de grond en geen kist die daar veel te diep in verdwijnt. Vandaag is er een graf met verse bloemen, omdat mama hier elke paar dagen komt. Vandaag is er een steen die simpelweg de naam van mijn vader vermeldt, met daaronder zijn geboorte- en sterfdatum. Gewoon, zonder opsmuk. Net als hij. Vandaag is er de blijdschap

in mij die zich vermengt met verdriet en die maakt dat ik moet slikken. Vandaag is er de witte lelie, met een klein kaartje eraan waarop ik heb geschreven wat ik papa wil laten weten.

Ik hurk en leg de witte bloem op het met grijs grind bedekte graf, het kaartje met de voorkant naar boven en de tekst naar beneden, naar hem toe. ‘Lieve papa’, fluister ik met mijn keel dichtgesnoerd. ‘Je wordt opa.’

Eigenlijk weet ik niet waarom ik zo zenuwachtig ben. We gaan nota bene naar mijn eigen moeder, die natuurlijk blij zal zijn. En ongetwijfeld ontroerd. We zijn geen familie die elkaar huilend van geluk in de armen valt, maar ik weet zeker dat ze het geweldig vindt als ze het hoort.

Luca kijkt me aan, zijn handen losjes op het stuur. ‘Wat is er?’

Ik staar naar mijn handen in mijn schoot. Zonder het te merken heb ik mijn vingers verstrengeld. ‘Niks’, zeg ik zo luchtig mogelijk.

Hij richt zijn blik weer naar voren. ‘Je bent nerveus, hè?’

Ik knik langzaam. Hij kent me langer dan vandaag. Soms is het irritant dat hij zo dwars door me heen kijkt. ‘Dat is toch idioot?’ zeg ik met een zucht. ‘Mijn moeder vindt het vast geweldig.’

‘Natuurlijk, maar het is nogal een moment. Logisch dat je zenuwachtig bent.’

Ik knik een beetje. Mijn vingers plukken nu aan het cellofaan van de ingepakte beker op mijn schoot.

Voor de allertiefste oma

Eigenlijk is het best fout, maar ik wil niet met lege handen aankomen. Dan is het ook zo kaal: ‘Nou mam, je wordt dus oma.’ Punt. Klaar. Ik heb op internet allerlei ideeën opgezocht om op een leuke manier mee te delen dat je zwanger bent, maar van de meeste kreeg ik lach- of braakneigingen. Of beide. Een print van de echo met ‘See you op...’ en dan de uitgerekende datum was nog het meest acceptabele idee geweest, maar ik heb nog geen echo.

Even voel ik een kriebel in mijn buik waarvan ik me verbeeld dat het piepkleine wezentje dat sinds een week of negen in mij groeit hem veroorzaakt. Maar dat zal wel niet. Het is geloof ik hooguit een centimeter en lijkt nauwelijks op een kind. Wel op een garnaal, heb ik op internet gelezen. We zullen het volgende week zien, dan hebben we een echo. Eigenlijk had ik willen wachten met het nieuws aan de familie

vertellen tot na de echo, maar uiteindelijk had ik daar toch niet zo'n goed gevoel over. Zo'n belangrijke afspraak, zo'n bepalend moment, daarvan wil ik dat mama het weet. Luca was maar wat blij dat ik van gedachten veranderde. Hij had het al na een week – om niet te zeggen: gelijk al – aan de hele wereld willen vertellen.

Ik kijk naar hem terwijl hij de auto door de woonwijk stuurt. Hij lijkt voortdurend te stralen. Zelf heb ik ook het gevoel dat ik tegenwoordig licht geef. In feite is het een wonder dat nog niemand van onze blije gezichten heeft afgelezen wat er aan de hand is.

Ik kijk weer naar de beker. Gek eigenlijk dat na vandaag alles anders is. Dat een groot deel van onze gesprekken de komende maanden – en heel lang daarna – bepaald zal worden door één belangrijk onderwerp. Dat onze rollen zullen veranderen, dat ik naast dochter ook moeder zal zijn en mama naast moeder ook oma. Ik kijk even om naar de achterbank. Daar staat nog zo'n zelfde beker voor Luca's moeder. Natuurlijk, ook zijn band met zijn moeder zal veranderen. Maar dat zij – moeder van zes kinderen – al zes kleinkinderen heeft, maakt het wel anders. Ik glimlach als ik aan mijn grote, Italiaanse schoonfamilie denk. Aan neefjes

en nichtjes zal ons kind geen gebrek hebben. Gelukkig maar, want als enig kind heb ik zelf op dat vlak weinig te bieden. Mijn blik blijft hangen bij de beker die ernaast staat.

Voor de allertiefste opa.

Luca draait een parkeervak in en ik open het portier. We staan voor het hoekhuis dat ik zo goed ken, waar ik mijn hele jeugd heb doorgebracht. Het is rustig in de straat, zoals altijd. In deze buurt gebeurt zelden iets. Ik herinner me nog precies het gevoel van de eerste avond op mijn studentenkamer in hartje Utrecht. Achttien jaar was ik, student aan de Hogeschool Utrecht en supertrots op mijn nieuwe, stadse leven. Pas toen ik om drie uur 's nachts nog niet sliep, gek van het almaar doorgaande autoverkeer in de straat, het stemgeluid van voetgangers en fietsers voor mijn deur en de sirenes die elk uur wel voorbij kwamen, besepte ik dat de rust van het kleine stadje waar ik ben opgegroeid zo gek nog niet was. Gelukkig was ik na een paar weken gewend aan de geluiden en sliep ik prima. Toen had ik juist bij mijn ouders wakker gelegen van de stilte.

'Anna?' Luca haalt me uit mijn gedachten.

Ik knipper en kijk naar hem. Hij sluit onze kleine, donkerblauwe Polo af, loopt naar me toe en pakt mijn hand. Even knijpt hij erin. ‘Ze zal het geweldig vinden’, zegt hij glunderend. ‘Ik kan niet wachten om haar gezicht te zien.’

Ik knik. Opnieuw voel ik de kriebel iets onder mijn navel. Ik lach terug naar Luca. ‘Kom mee. Dan gaan we oma verrassen.’

Het klinkt onwennig, oma, bedenk ik als we het steegje naast het huis in lopen. De gewoonte om achterom te gaan is nooit verdwenen, ook niet nu ik al twaalf jaar het huis uit ben. Ik doe de poort open en loop via de gewassen grindtegels naar de donkergroene achterdeur. In de keuken zie ik mama zitten, met de krant voor zich op tafel. Ze kijkt op en zwaait als ze ons ziet. Ik verberg de beker achter mijn rug.

‘Hai mam’, zeg ik iets te enthousiast als we de keuken binnenstappen. Ze lijkt niet te merken dat ik anders dan anders doe.

‘Dag lieverds. Laat de deur maar open. Het begint eindelijk wat meer lente te worden.’

Ik glimlach. Typisch mijn moeder, het weer blijft nooit lang onbesproken. Ik geef haar drie zoenen en kijk toe hoe Luca hetzelfde doet. Even schiet het door me heen dat het eigenlijk best bijzonder is dat die twee het goed kunnen